

Namn att minnas

Sven-Göran Olhede

Den politiska kåsören i Aftonbladet (s) gjorde en gång, synbarligen i ett visionärt ögonblick, en märklig psykofysisk iakttagelse. Man talar ibland om den form av äktenskapstycke, som tar sig uttryck i att människor som länge varit gifta med varandra till slut börjar likna varandra. Aftonbladets politiske kåsör hade för sin del upptäckt ett slags politiskt-byråkratiskt äktenskapstycke hos de ledande männen inom försvarsdepartementet. När Karl Frithiofson var statssekreterare i departementet blev han alltmer lik sin chef Sven Andersson, menade skribenten, och när han ersattes av Sven-Göran Olhede fick han en efterträdare som var nästan mera lik honom än han själv. Hela trion var varandras gengångare, om man rätt fattat författaren, långa, magra, sobra, blonda män med fårade älgfysionomier.

Det är inte otroligt att AB-medarbetarens fantasi skenat iväg med honom, men man skulle kanske kunna gå så långt att man säger att Frithiofson är en värre upplaga av Andersson och Olhede en värre upplaga av Frithiofson. De är alla samma andas barn, med andra ord socialister, men denna anda har tagit sig mera elakartade uttryck hos Frithiofson än hos Andersson och hos Olhede än hos Frithiofson.

*

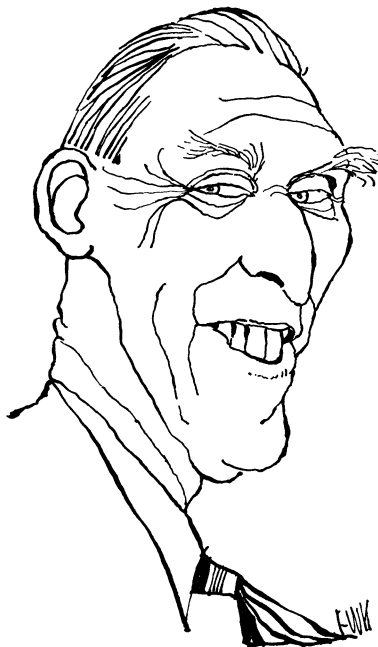
Olhede började, betecknande nog, sin bana som meteorolog. Därmed inte sagt att han lärt sig vända kappan efter vinden, men han har förvärvat en utpräglad känsla för åt vilket håll vinden blåser. Han har sett till att han alltid haft medvind, en medvind som nu, av allt att döma, kommer att föra honom från statssekreterarposten i försvarsdepartementet till en plats vid Konungens rådsbord. Vid den rekonstruktion av regeringen, som väl kommer att äga rum senast nästa vår, väntas Olhede bli utnämnd till biträdande ekonomiminister, med särskild uppgift att samordna den statliga företagsamheten. Ekonomiminister

Wickman hotade omedelbart efter valet — då han ansett sig få mandat att tala med större auktoritet till näringslivet — att låta den statliga företagsamheten utvidgas till att omfatta 25 procent av Sveriges näringsliv. Uttalandet har sedermera "nyanserats" för att lugna oroliga sinnen utom och inom landet, men uppsåtet är klart. I stället för att stödja det näringsliv som finns, skall staten på allvar etablera sig som konkurrent till den fria företagsamheten. Och mannen som ska göra't heter Sven-Göran Olhede.

*

Olhede är född i Göteborg 1919. Socialist blev han redan som gymnasist på 30-talet. Under kriget var han chef för kustflottans väderlekscentral. Efter meteorologexamen 1945 utsågs han efter olika tjänstgöringar till chefsmeteorolog vid SAS 1951. Inom detta så kallade Wallenbergföretag blev socialistens avancemang raskt. 1957 blev han chef för flygavdelningens säkerhetssektion, 1960 chef för linjetjänst-avdelningen och var när han år 1965 utnämndes till statssekreterare direktör för planerings- och kontrollavdelningen i SAS. Han fick högt anseende som planeringsexpert, med bland annat Polarlinjen och Japanlinjen som meriter, och det var i den egenskapen han tilldrog sig Sven Anderssons uppmärksamhet. Han hade efterhand koncentrerat sig på driftsplanering: hur skall plan och besättning kunna utnyttjas så effektivt som möjligt och det var — och är — mutatis mutandis också Sven Anderssons problem. Hur skall vår krigsmaskin och vår värnkraft kunna utnyttjas så effektivt som möjligt — nota bene inom ramen för socialdemokraternas statsfinansiella program, eller annorlunda uttryckt utan att hota en socialdemokratisk valseger.

Försvarsministern beslöt att pröva Olhede genom att anförtro honom en enmansutredning om kontraktsformer för

försvarets beställningar. Om man får tro en annan medarbetare i AB än den ovan citerade "skapade han raskt och okonventionellt helt nya relationer mellan staten och näringslivet i upphandlingen — gav staten insyn i företagen och tvingade leverantörerna till en kostnadskontroll". Riktigt så enkelt var det väl inte, men följande uppgift låter däremot helt trovärdig: "Han är en hård förhandlare och lär i samband med Viggensförhandlingarna ha hotat att socialisera hela flygindustrin." Säkert. Och som biträdande ekonomiminister kommer han ha möjligheter att göra det. Det ligger helt i linje med Krister Wickmans hotelser och helt inom ramen för hans drömda 25 procent.

Alltnog: Sven Andersson blev så nöjd med Olhede att han beslöt göra honom till statssekreterare, vilket torde ha kommit som en överraskning utanför de invigdas krets. Att en bidragande om inte avgöran-

de orsak var Olhedes socialistiska renlärighet är överflödigt att påpeka. Han var inte heller utan partimeriter. Han hade vidhållit och fördjupat sin ungdoms politiska engagemang och varit aktiv både i sin stadsdelsförening och i tjänstemannasammanhang. Under ATP-valet gjorde han en insats som propagandist för regeringens linje och han var ordförande i SAS' socialdemokratiska tjänstemannaförening. Vid 1964 års partikongress lät han tala om sig med en motion, som kan sägas ha innehållit en raskiss till investeringsbanken — inte undra på att han nu skall förenas med Wickman. Han kände redan då vart vinden blåste. Men först blev han alltså statssekreterare i försvarsdepartementet och Sven Andersson kunde vara nöjd med sitt val. Olhede drev hänsynslöst regeringens nedrustningslinje i försvarsfrågan och som ersättare till Frithiofson i försvarsutredningen praktiserade han en ännu hårdare

utpressningstaktik än denne. Hans stora sorg är att han inte lyckades slå in en kil mellan högern och mittpartierna i försvarsfrågan, vilket var hans mål. Men han kanske inte har givit upp hoppet ännu. Vid sidan av departementsarbetet fortsatte han sin partikarriär. Under de senaste partikongresserna har han hört till de mera uppmärksammade deltagarna och han anses ha spelat en betydande roll vid utformningen av det program, som ledde till årets valseger. Hans förestående upphøjelse till biträdande ekonomiminister visar bäst att han nu — vid sidan av Kjell-Olof Feldt och Ingvar Carlsson — räknas till påläggskalvarna inom partiets inre cirkel.

Olhede är utan tvivel en betydande ka-

pacitet: kunnig, energisk, klartänkt, snabb, målmedveten — och brysk. På semestern sitter han och målar vackra och soliga västkustbilder utanför sin stuga i Mollösund. Men det skall man inte låta lura sig av. Han är ingen idylliker. Han är en hård och stridbar socialist, visserligen ingen doktrinär socialist, utan en pragmatisk socialist, men de är utan tvekan de farligaste. Låt en pragmatisk socialist sätta i gång med att förstatliga näringslivet på sitt lilla sätt så kommer det inte att stanna vid 25 procent. Olhede som biträdande ekonomiminister är ett av de många skälen — men inte det minsta — till att regeringen Erlander inte bör få sitta kvar längre än till 1970.

G. U.

DEN ANDRA HÄLFTEN

Ej ens i detta val företräder socialdemokratien för övrigt mera än drygt hälften av valmanskåren. Även de 43 procent som ej röstat med något av de röda partierna tillhöra svenska folket, huru lätt detta faktum än kan bli glömt.

Gunnar Heckscher i Svensk Tidskrift 1938

Köp Solstickan

Blir Sverige republik vid nästa tronskifte?
Föreslår grundlagberedningen republik?
Vilken betydelse har kungahuset och hovet?
Hur stor makt bör kungen ha i framtiden?
Vilka argument finns för en bibehållen monarki?

KAN KUNGADÖMET BEVARAS?

– aktuell debattbok av Björn Tarras-Wahlberg
och Kjell Treslow

**135 sidor om maktspelet kring monarkin,
statschefens framtida ställning
och republikdebatten**

Studentförlaget Horisont /
Bokförlaget Medborgarskolan

I bokhandeln för **13:50**